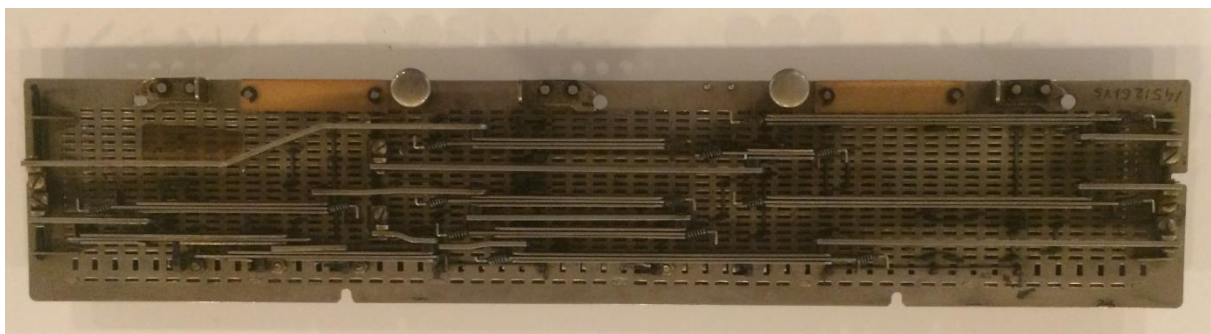

Besturingsliniaal**Chris Hakkaart****Dataverwerking**

Onlangs was ik op een lezing over de ontwikkeling van dataverwerking gedurende de laatste eeuw. Die ontwikkeling begon natuurlijk met lijstjes en kaartjes, gevolgd door aluminium en later plastic kaartjes waarop bijvoorbeeld polis-data van verzekeringsdeelnemers stond. Door ruiters boven aan deze kaartjes, die bepaalde categorieën kenmerken, kon data gesorteerd worden.

Besturingslinialen

Om dat proces te programmeren bestonden er *besturingslinialen*, die me deden denken aan rekenlinialen. In figuur 1 is er een van beide kanten weergegeven.

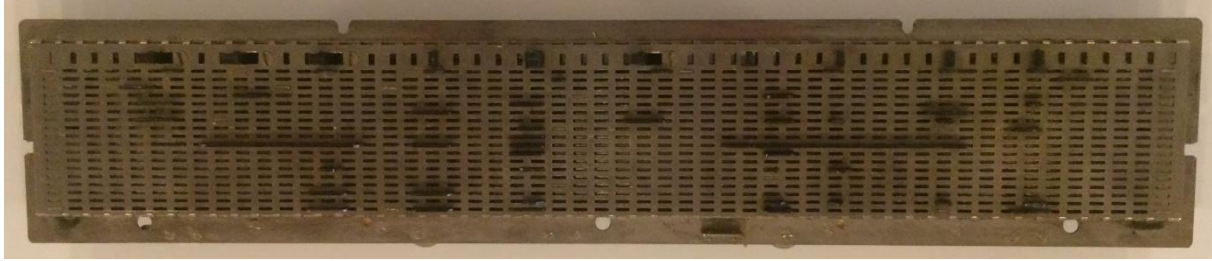

Fig. 1. Een besturingsliniaal.

De linialen zijn metalen platen van het formaat rekenliniaal, met daarop staven die kunnen bewegen. Hoe zo'n liniaal mechanisch precies werkt, was me niet direct duidelijk. Maar men kon er metalen kaartjes mee sorteren. Zulke linialen zijn tot in de jaren zeventig toegepast. De opvolger was de ponskaart die echter ook al lang weer is verdwenen. Tegenwoordig is dataverwerking digitaal-elektronisch.

Verzamelaars

Er zijn mensen die dit soort machineonderdelen voor het nageslacht bewaren. Ze komen dan soms terecht in een bedrijfshistorische verzamelingen. Een aantal (bekende) Nederlandse bedrijven heeft een dergelijke verzameling van items die met het betreffende bedrijf te maken hebben gehad.

Men maakt zich zorgen over de duurzaamheid van dit soort verzamelingen. Zijn er binnen de bedrijven wel mensen te vinden die in de toekomst deze verzamelingen willen bewaren en bewaken? We zien hier in feite een zelfde soort discussie als die wij hebben met betrekking tot rekenlinialen en rekenmachines. Door een aantal verzamelende bedrijven is zo'n 10 jaar geleden de *Vereniging Bedrijf & Historie* opgericht om onderling contact te hebben en de verzamelingen voor het nageslacht te bewaren. Zie hiervoor de website <http://vbh-bedrijfshistorie.nl/>. Bij een bezoek aan die website vond ik een enkele rekenmachine, maar geen rekenlinialen.